30/04/2022

Ιστορικές μνήμες ξυπνούν σε Βέροια και Νάουσα – Λαμπροί εορτασμοί παρουσία του Αρχιεπισκόπου Αθηνών

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Τριήμερη περιοδεία σε Νάουσα και Βέροια πραγματοποιεί από χθες Παρασκευή 29 Απριλίου έως και αύριο Κυριακή 1η Μαΐου ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος, προκειμένου να συμμετάσχει στις επετειακές εκδηλώσεις που διοργανώνει η Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας, για την επέτειο των 200 ετών από τη μάχη της Ιεράς Μονής Δοβρά και από το Ολοκαύτωμα των Ναουσαίων.

- *της Δέσποινας Σωτηρίου*

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, σήμερα το πρωί πραγματοποιείται στο Μητροπολιτικό Κέντρο Πολιτισμού «Παντάνασσα» Νάουσας συνέδριο με θέμα: «Οι Άγιοι

Νεομάρτυρες και η Εθνική Παλιγγενεσία».

Στις 18:00 το απόγευμα στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Νάουσας αναμένεται η υποδοχή του Λαβάρου της Επαναστάσεως του 1821 από την Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας. Στη συνέχεια θα τελεστεί Μέγας Πανηγυρικός Πολυαρχιερατικός Εσπερινός της μνήμης των Αγίων Ναουσαίων Νεομαρτύρων, τα Αποκαλυπτήρια μνημείου και πάνδημη λιτανεία στον Χώρο Μαρτυρίου (Κιόσκι).

Αύριο το πρωί στον Χώρο Μαρτυρίου – Κιόσκι θα τελεστεί υπαίθρια Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία και Επίσημη Δοξολογία

Στις 18:00 το απόγευμα στην Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά, θα πραγματοποιηθούν τα εγκαίνια του Παυλείου Κειμηλιαρχείου της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας «Ιεροί Θησαυροί».

Υποδέχθηκαν το Λάβαρο της Επανάστασης και Άγια Λείψανα

Οι εορτασμοί για την εορτή της Ζωοδόχου Πηγής και τη συμπλήρωση 200 ετών από την ιστορική μάχη της Δοβρά, ξεκίνησαν το απόγευμα της περασμένης Πέμπτης στην Ιερά Μονή Παναγίας Δοβρά Βεροίας.

Πριν από την έναρξη του πανηγυρικού Πολυαρχιερατικού Εσπερινού, στον αύλειο χώρο της Ιεράς Μονής, πραγματοποιήθηκε πάνδημη υποδοχή του ιστορικού Λαβάρου της Επαναστάσεως του 1821, το οποίο μετέφερε από την Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων ο Καθηγούμενός της Αρχιμανδρίτης π. Ευσέβιος Σπανός.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε υποδοχή της τιμίας Κάρας του Αγίου Σεραφείμ, Επισκόπου Φαναρίου και Νεοχωρίου, από την Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλιώτιδος, την οποία μετέφερε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Κορώνης Αρχιμανδρίτης Μεθόδιος Κολοβός, της τιμίας Κάρας της Αγίας Ελένης της Σινωπίτιδος από την Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης, την οποία μετέφερε ο υπεύθυνος του Γενικού Φιλοπτώχου Ταμείου της Ιεράς Μητροπόλεως, προϊστάμενος του Προσκυνηματικού Ιερού Ναού του Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης και του Ιερού Ναού Αγίας Μαρίνης Άνω Τούμπας Αρχιμανδρίτης π. Δαμασκηνός Πέτικας, καθώς και του Ιερού Λειψάνου της Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, το οποίο κόμισε ο προϊστάμενος του Ιερού Ναού της Αγίας Φιλοθέης του Δήμου Αγίας Φιλοθέης – Ψυχικού Αθηνών και Γραμματέας της Συνοδικής Επιτροπής Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων και Διαφωτίσεως της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της

Ελλάδος Αρχιμ. Διονύσιος Χατζηαντωνίου.

Τα αποκαλυπτήρια

Στη συνέχεια, μετά την ανάγνωση ειδικής ευχής, πραγματοποιήθηκαν τα αποκαλυπτήρια του έργου υαλογραφίας στην κρήνη της Ιεράς Μονής, στην οποία απεικονίζεται η ιστορική μάχη της Δοβρά, για να θυμίζει στους ευλαβείς προσκυνητές τις θυσίες των ηρωικών προγόνων μας και του Ηγουμένου Γερασίμου, τον οποίο κρέμασαν οι Τούρκοι το 1822 στην πλατεία Ωρολογίου της Βεροίας, για να φοβηθούν οι Βεροιείς και να μην επαναστατήσουν.

Πολυαρχιερατικός Εσπερινός

Ακολούθησε πανηγυρικός πολυαρχιερατικός Εσπερινός στον αύλειο χώρο της Μονής, χοροστατούντος του εκπροσώπου της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων κ. Τιμοθέου, ο οποίος κήρυξε και τον θείο λόγο. Στον Εσπερινό συμμετείχαν και οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Λαοδικείας κ. Θεοδώρητος, Διευθυντής του Γραφείου εκπροσωπήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Αθήνα, Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου κ. Ιερόθεος και ο Ποιμενάρχης μας, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων.

Έλαβαν ακόμη μέρος ο Πρωτοσύγκελος της Ιεράς Μητροπόλεως Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου Αρχιμ. Γεράσιμος Πετρολέκας, φιλοξενούμενοι κληρικοί και πατέρες της Ιεράς Μονής, ενώ έψαλε ο μουσικολογιώτατος κ. Ιωάννης Χασανίδης με τη συνοδεία του.

Την πανήγυρη τίμησαν με την παρουσία τους τοπικοί πολιτικοί και στρατιωτικοί άρχοντες και ευλαβείς προσκυνητές.

Η μάχη της Δοβρά (12-13 Μαρτίου 1822)

Μετά την αποτυχημένη επίθεση στην Βέροια στις 21 Φεβρουαρίου 1822 του γέρο-Καρατάσου και άλλων Ναουσαίων επαναστατών, όλοι κατέφυγαν στην βάση εξορμήσεως τους στην Ιερά Μονή Κουκουμητριώτισσας ή Ελεούσας (σήμερα φέρει το όνομα Παναγία Δοβρά) και της γύρω περιοχής. Οι επαναστάτες, αν και ηττημένοι, είχαν την αισιοδοξία ότι την επόμενη φορά θα μπορούσαν να τα καταφέρουν αν οργανώσουν καλύτερα μια επίθεση.

Από την άλλη πλευρά ο Μεχμέτ αγάς βλέποντας τις τουρκικές απώλειες και το βάθος που είχαν καταφέρει να εισχωρήσουν οι επαναστάτες αναγνώρισε, κατά την επίσκεψη του στο πεδίο μάχης μέσα στη Βέροια, ότι είχε να κάνει με ικανότατους και έμπειρους αντιπάλους. Η κατάσταση του αντιπάλου τον έκανε να παραμείνει άπραγος για αρκετές μέρες καθώς πίστευε ότι η δύναμη των επαναστατημένων ελλήνων που βρίσκονταν στην περιοχή ήταν το δόλωμα για να εξέλθει από την πόλη και μια άλλη επαναστατική δύναμη να κάνει νέα επίθεση κατ’ αυτής.

Η στάση αυτή δεν μπορούσε να κρατήσει για πολύ και έτσι διέταξε τον Κεχαγιά μπέη μετά να κινηθεί κατά των επαναστατών χωρίς να γνωρίζει ούτε τις δυνάμεις που είχαν οι αντίπαλοι του, ούτε τη μορφολογία του εδάφους που θα έπρεπε να επιτεθεί. Αυτά τα λάθη μαζί με τον κλεφτοπόλεμο και την οργανωμένη αντίσταση

των Ελλήνων οδήγησαν σε μεγάλες απώλειες στο στρατό του Κεχαγιάμπεη, το διήμερο 12-13 Μαρτίου 1822.

Τη δεύτερη ημέρα των επιθέσεων με την ενίσχυση των δυνάμεων του Μεχμέτ Εμίν Πασά, που ήρθε από την Θεσσαλονίκη με σκοπό να καταπνίξει την επανάσταση στην περιοχή και την Μακεδονία γενικότερα, οι δυνάμεις του Κεχαγιάμπεη πολιόρκησαν μέρος του μοναστηρίου και του σώματος του Καρατάσου συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου, ο οποίος είχε αναλάβει την υπεράσπιση της Μονής. Η επέμβαση του Ζαφειράκη ήταν άμεση και τρόμαξε τον Κεχαγιάμπεη αλλά δεν μπόρεσε τελικά να λύσει την πολιορκία. Αργά το βράδυ, και βλέποντας ο γερό-Καρατάσος ότι ήταν πλέον πολύ δύσκολο να σπάσουν την πολιορκία οι επαναστάτες, αποφάσισε να αποχωρήσει από τη Μονή. Μετά την έξοδο ακολούθησε η ένωση με τους άλλους επαναστάτες προκειμένου να προετοιμαστούν για να προληφθεί τυχόν επίθεση των Τούρκων εναντίον της Νάουσας. Στο ενδεχόμενο αυτό συνηγορούσαν τόσο η απουσία στρατού, όσο και της ηγεσίας.

Αυτό ήταν και το τέλος της μάχης της Παναγία Δοβρά που είχε σαν αποτέλεσμα την κατάληψη της Μονής την επόμενη μέρα, τη λεηλασία και την πυρπόλησή της καθώς και τις φρικαλεότητες κατά των μοναχών και του ηγούμενου της Μονής Γερασίμου που απαγχονίστηκε στη Βέροια.

Το ολοκαύτωμα των Ναουσαίων

Εφάμιλλος της ηρωικής εξόδου του Μεσολογγίου είναι ο κατά των Τούρκων αγώνας των Ναουσαίων, οι οποίοι, παρότι ζούσαν με προνόμια την περίοδο της τουρκοκρατίας, ξεσηκώθηκαν από τον δεύτερο χρόνο της ελληνικής επανάστασης, επιδιώκοντας την ελευθερία τους.

Δυστυχώς, ο ξεσηκωμός των Ναουσαίων καταπνίγηκε στο αίμα και καταγράφηκε στην ιστορία ως η πιο αιματηρή σελίδα της.
Το ολοκαύτωμα των Ναουσαίων τιμάται κάθε χρόνο.

Ηταν Κυριακή του Θωμά, στις 22 Απριλίου του 1822, οπότε η πόλη πέφτει, παραδομένη στις πολυπληθέστερες δυνάμεις του διοικητή της Θεσσαλονίκης Εμπού Λουμπούτ.

Το «άγνωστο» ολοκαύτωμα

Το ολοκαύτωμα της Νάουσας είναι κυρίως γνωστό από τη θυσία των γυναικών που

έπεσαν στην Αράπιτσα, κι αυτό εξαιτίας της μικρής αναφοράς που γίνεται στα μαθητικά εγχειρίδια του δημοτικού.

Όμως η θυσία των Ναουσαίων και ο αγώνας τους για ελευθερία ήταν πολύ μεγαλύτερα, αφού, όπως καταγράφουν έγκριτοι ιστορικοί.

Το ιστορικό της σφαγής

Η Νάουσα στα χρόνια της ελληνικής επανάστασης ήταν μια ευημερούσα πόλη με χίλιες οικογένειες, καθώς, όπως λέγεται, απολάμβανε ειδικά προνόμια που της εξασφάλισε η «βαλιντέ σουλτάνα» (βασιλομήτωρ). Παρόλα αυτά, ο λαός τής Νάουσας θα ξεσηκωθεί ενάντια στον τούρκο κατακτητή τον Φεβρουάριο του 1822, με ηγετικές μορφές τον Ζαφειράκη Λογοθέτη, τον Αναστάσιο Καρατάσο και τον Αγγελή Γάτσο.

Γρήγορα απελευθερώνουν τη Νάουσα και την γύρω περιοχή και φτάνουν μέχρι τη Βέροια.
Παρότι οι Τούρκοι φεύγουν τρομοκρατημένοι, εν τούτοις οι Έλληνες δεν κυριεύουν την πόλη, καθώς μαθαίνουν πως ήδη εκστρατεύει εναντίον τους ο διοικητής της Θεσσαλονίκης Μεχμέτ Εμίν πασάς, γνωστός και ως Αμπντούλ Εμπού Λουμπούτ (ο ροπαλοφόρος), με 15.000 στρατιώτες και 12 κανόνια.
Το εκστρατευτικό σώμα το ακολουθούσαν και 600 Εβραίοι, οι οποίοι είχαν πληρώσει τους Τούρκους για την απόκτηση των δικαιωμάτων πάνω στους εν δυνάμει σκλάβους και την πώλησή τους στα σκλαβοπάζαρα της εποχής.

Στην πόλη της Νάουσας καταφθάνουν περί τις 5.000 χιλιάδες οικογένειες των γύρω περιοχών για να προστατευτούν από την επερχόμενη καταστροφή. Οι όροι όμως είναι άνισοι. Ο Αμπντούλ Εμπού, παρ’ όλη την αντίσταση που συναντά για περίπου έναν μήνα, θα φτάσει τελικά στη Νάουσα στις 11 Απριλίου 1822. Έπειτα από ολιγοήμερη αντίσταση περίπου 400 αγωνιστών και των συν αυτώ, η πόλη πέφτει στα χέρια των Οθωμανών στις 22 Απριλίου 1822.

Οι αγριότητες

Ακολουθούν σκηνές αλλοφροσύνης. Η πόλη επί πέντε ημέρες γίνεται πεδίο σφαγών και λεηλασιών από Τούρκους και Εβραίους.
Μαζί με τη Νάουσα περίπου 120 χωριά πυρπολήθηκαν. Εκτιμήσεις υπολογίζουν τον αριθμό των θυμάτων έως περίπου 5.000, ενώ άλλοι τόσοι (κυρίως γυναικόπαιδα) αιχμαλωτίστηκαν για να πάρουν τον δρόμο των σκλαβοπάζαρων, αν και, σύμφωνα με τα τουρκικά αρχεία, τα θύματα ήταν μόνο 409 και άλλοι τόσοι περίπου οι αιχμάλωτοι.

Οι σύζυγοι των τριών οπλαρχηγών εστάλησαν ως δώρο στον βεζίρη της Θεσσαλονίκης, και όπως μας πληροφορεί ο Σπυρίδων Τρικούπης, «η μεν γυναίκα του Γάτσου ετούρκευσεν αποδειλιάσασα ενώπιον των βασάνων, αι δε δύο άλλαι μη αλλαξοπιστήσασαι προσηλώθησαν (σ.σ.: καρφώθηκαν) απέναντι αλλήλων όρθιαι επί του τοίχου μιας των αιθουσών του παλατίου του θηριώδους βεζίρη και απέθαναν πολυειδώς βασανιζόμεναι…».

Άλλες γυναίκες, αναζητώντας έναν πιο έντιμο θάνατο, προτίμησαν να πνιγούν μαζί με τα παιδιά τους πέφτοντας στον καταρράκτη της Αράπιτσας στους «Στουμπάνους», ο οποίος κατέληγε στη λίμνη του Παλαιοπύργου, που έκτοτε ονομάστηκε «Μαύρο Νερό» (ή «Μαύρη Λίμνη»).

Ο Αμπντούλ Εμπού, όμως, είχε μεριμνήσει και για το δώρο του σουλτάνου αλλά και για τη δική του διασκέδαση.

Έτσι, συγκέντρωσε εν μέσω των στρατιωτών του περίπου 1.500 αιχμάλωτους, άνδρες και γυναικόπαιδα, στην θέση Κιόσκι. Εκεί οι Εβραίοι ανέλαβαν πρωταγωνιστικό ρόλο, και αφού τους έσφαξαν, τα κεφάλια τους ταριχεύτηκαν και στάλθηκαν στην Κωνσταντινούπολη ως τεκμήριο της νίκης του Εμπού, ενώ τα πτώματά τους αφέθηκαν βορά στα ζώα και τα αρπακτικά πουλιά.

Ο θρύλος λέει πως τόσο πολύ ήταν το αίμα που πότισε τη γη, ώστε για τα επόμενα πέντε χρόνια δεν φύτρωνε χορτάρι σε εκείνο το σημείο. Έκθεση ξένου προξενείου στη Θεσσαλονίκη περιγράφει τις δραματικές σκηνές που προηγήθηκαν της «διαλογής» των σκλάβων και έλαβαν χώρα πλάι στον τόπο των σφαγών:

«Όλο το Κιόσκι είχε μετασχηματιστεί εις πανηγύρι κλαυθμώνος, ένθεν ανθρωπομακελείον, ένθεν αγοραπώλησις αιχμαλώτων, γυναικών, παιδιών, διηρημένον εις πωλητάς, διαφόρους, ένας έχων την μητέρα, άλλος τα τέκνα, έσκουζαν και τσίριζαν τα παιδιά διά τας μάνας των, αλλά αδύνατον, διότι άλλος είχε τους μεν, άλλος τους δε…».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

Βέροια και Νάουσα επισκέπτεται ο Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος

Ξεκίνησαν οι εορτασμοί για την επέτειο των 200 χρόνων στη Νάουσα

Η Νάουσα τίμησε τους πέντε Ιερομάρτυρες που μαρτύρησαν την ώρα της Θείας Λειτουργίας – Σε προσκύνηση το Λείψανο της Αγίας Φιλοθέης

Η Μονή Δοβρά υποδέχθηκε το Λάβαρο της Επανάστασης, 200 χρόνια μετά την ιστορική μάχη – Στις επετειακές εκδηλώσεις και ο Αρχιεπίσκοπος

Πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο για την διπλή εορτή στη Μονή Δοβρά

Έφτασε στην Ιερά Μονή της Παναγίας Δοβρά ο Αρχιεπίσκοπος

Ο Αρχιεπίσκοπος στην εκδήλωση «Απ᾽ τη Δοβρά, στη Λευτεριά»

Νάουσα: Ο Αρχιεπισκόπος στο Συνέδριο «Οι Άγιοι Νεομάρτυρες και η εθνική παλιγγενεσία»